

Перегляд міжнародного стандарту ISO 9001 щодо вимог до систем менеджменту якості

Леонід Віткін,

*доктор технічних наук, професор,
професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333*

Самий популярний у світі міжнародний стандарт ISO 9001 за кількістю проданих копій та впроваджених бізнесом систем менеджменту якості (СМЯ), п'ята редакція якого діє з 2015 року, знаходиться в процесі перегляду у технічному комітеті (ТК) 176 Міжнародної організації стандартизації (ISO).

Варто зазначити, що нова редакція стандарту ґрунтуватиметься, як і діючий стандарт ISO 9001:2015, на семи основних принципах загального управління якістю (TQM), динамічному циклі «Шугарта – Демінга», ризик орієнтованому підході та запровадженні інновацій [1].

Водночас, Міжнародна організація стандартизації ISO під час розроблення нових стандартів не може не враховувати сучасних викликів, які постали перед людством та бізнесом. Мова йде про односторонньо схвалений у вересні 2015 року усіма членами ООН так званий «План досягнення спільного кращого майбутнього» на період до 2030 року, який включає 17 цілей сталого розвитку (ЦСР), зокрема: боротьба зі зміною клімату; доступна та чиста енергія; чиста вода та належні санітарні умови; гідна праця та економічне зростання; інновації та інфраструктура; міцне здоров'я; якісна освіта, тощо. ISO вже зробила свій внесок у реалізацію згаданого Плану ООН, підготувавши ґрунтовний перелік міжнародних стандартів, які сприятимуть досягненню ЦСР. Крім того, ISO прийняв рішення включати вимоги щодо досягнення окремих ЦСР у свої стандарти.

Так, до ключових новел проекту стандарту ISO 9001 можна віднести вимогу до підприємств та організацій щодо оцінювання впливу їхньої діяльності на кліматичні зміни на основі аналізу відповідних ризиків.

Ще однією очікуваною зміною в стандарті ISO 9001 стане вимога, пов'язана з досягненням ЦСР щодо більш тісної взаємодії з усіма сторонами, заінтересованими у цьому результаті.

Також посилюються вимоги до ролі та лідерства вищого керівництва компанії у впровадженні цінностей та організаційної культури, орієнтованих на досягнення відповідних ЦСР.

Крім того, наразі у ТК 176 дискутується питання включення до стандарту положень, пов'язаних з можливістю застосування штучного інтелекту для забезпечення належного функціонування СМЯ.

Таким чином, нова редакція стандарту буде відповідати сучасним тенденціям щодо сталого розвитку світової економіки та ведення бізнесу.

Очікується, що шоста редакція стандарту набуде чинності у 2026 році та, скоріш за все, буде діяти одночасно з попередньою версією 2015 року протягом трирічного перехідного періоду. Такий підхід дасть змогу зацікавленому бізнесу запровадити СМЯ за оновленими вимогами та, за потреби, на добровільній основі провести сертифікацію СМЯ у обраному органі сертифікації.

Головною перевагою підприємств і організацій від цього процесу стане підвищений рівень конкурентоспроможності на глобалізованому ринку продукції та послуг. Тому, бізнесу вже зараз слід ознайомитися з основними положеннями та змінами проекту стандарту у порівнянні з діючою редакцією ISO 9001 та розпочати підготовку до запровадження СМЯ відповідно до оновлених вимог.

Ключові слова: міжнародний стандарт ISO 9001, система менеджменту якості, цілі сталого розвитку ООН, кліматичні зміни, взаємодія з усіма заінтересованими сторонами, роль вищого керівництва.

Список використаних джерел

1. Віткін Л.М. Стандартизація систем менеджменту. Генеза менеджменту: системи, процеси, проекти: колективна монографія. за ред. проф. В.Г. Алькеми. Університет «КРОК», м. Київ - 2023, том 1, с.102-156